

Perspectief

ChristenUnie-jongeren

Politiek Programma
2023

Inhoud

Democratie en bestuur.....	2
Klimaat.....	3
Landbouw.....	4
Wonen.....	5
Ruimte, infrastructuur en mobiliteit.....	7
Arbeid.....	8
Fiscaal beleid.....	9
Sociaal domein.....	10
Justitie en Veiligheid.....	11
Pluriforme samenleving & diversiteit.....	12
Zorg.....	14
Medische Ethiek.....	15
Onderwijs.....	16
Mensenrechten & Internationale rechtsorde.....	17
Ontwikkelingssamenwerking.....	18
Europa.....	19
Israël-Palestina.....	21
Internationale economie.....	22
Migratie en Asiel.....	24
Defensie.....	26

Democratie en bestuur

De relatie tussen de burger en de overheid is zorgelijk. Affaires als de gaswinning in Groningen en het toeslagenschandaal hebben burgers doen beseffen dat het geen automatisch gegeven is dat de overheid er voor hen is. Daarnaast zien we ook dat onze democratie er soms instabiel bij staat. Wantrouwen in de democratische instituties wordt onder andere veroorzaakt door complottheorieën en polarisatie, middenpartijen met moeilijk uit te leggen akkoorden, schandalen waarbij burgers in het nauw gedreven worden en verdere bestuurlijke incidenten. Tenslotte zijn er nog de problemen op gemeentelijk niveau, waar lokale overheden steeds meer taken toegespeeld hebben gekregen, maar daar structureel te weinig middelen voor hebben. Zowel onze democratie als ons dagelijks bestuur moet daarom beter onderhouden worden. We moeten assertiever en innovatiever kijken hoe we beide kunnen laten aansluiten op onze tijd. Daarbij moeten we de financiële investeringen, de procedurele organisatie en het democratisch gehalte steevast goed tegen het licht houden. Als Perspectief koesteren we het Nederlandse model van onze democratie, en daarom staan we onder andere voor de volgende punten:

- Er moet meer geld vrijkomen voor politieke partijen. Dit geld moet deels geormerkt zijn om te investeren in extra inhoudelijke ondersteuning, de Wetenschappelijke Instituten en de jongerenorganisatie van partijen.
- Iedere gemeente dient een jongerenloket te hebben, waar jongeren aan kunnen kloppen met maatschappelijke ideeën en op weg geholpen kunnen worden met het opzetten van initiatieven.
- Er moet een generatietoets komen, waarbij plannen voor toekomstig beleid steevast doorgelicht worden op effecten voor de verschillende generaties.
- Er moet structureel meer geld naar gemeenten zodat zij hun uitgebreide takenpakket hoogwaardig uit kunnen voeren.
- Voor die domeinen binnen de samenleving die te allen tijde stabiel moeten zijn en niet onderhevig kunnen raken aan marktgrillen moet steevast een ministerie bestaan, dat in luwere tijden niet afgeschaald kan worden. Onder die domeinen verstaan wij zorg, onderwijs, wonen, ruimtelijke ordening en infrastructuur, justitie & veiligheid en klimaat- en natuurbeheer, financiën, sociale wetgeving en financiën.
- Toetsing aan de Grondwet door een constitutioneel hof moet mogelijk worden.
- We zijn geen voorstander van een correctief bindend referendum.
- De Tweede Kamer moet worden vergroot van 150 naar 250 leden. Daarbij wordt de huidige kiesdrempel voor de Tweede Kamer van 0,67 procent (één zetel nu) verhoogd naar 0,8 procent (dan twee zetels).
- De Eerste Kamer moet worden vergroot van 75 naar 125 leden.
- Stapelen van ambten als volksvertegenwoordiger is onwenselijk. Artikel 57 van de Grondwet bepaalt dat een Tweede Kamerlid niet tegelijk bepaalde andere functies kan uitoefenen. Ook geldt de Wet incompatibiliteiten Staten- Generaal en Europees Parlement. Deze wet moet worden uitgebreid zodat een volksvertegenwoordiger niet meer tegelijk lid kan zijn van meerdere volksvertegenwoordigende bestuursorganen.
- Er moet meer geld en middelen beschikbaar worden gesteld voor meer en betere ondersteuning van de Tweede Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden.

Klimaat

Perspectief is een groot voorstander van ambitieus klimaatbeleid. We moeten als mensheid alles in het werk stellen om verregaande klimaatverandering te voorkomen en tegelijkertijd toewerken naar een maatschappij die structureel in goede balans is met de aarde. Het klimaatvraagstuk vraagt om actie op verschillende terreinen. In de industrie moeten we onze productiemethodes aanpassen en we moeten nieuwe manieren vinden om onze energie op te wekken. Onze eigen levensstijl zal aangepast moeten worden, met minder consumptie, meer plantaardig voedsel en zoveel mogelijk besparing. En we moeten bereid zijn de economie en onze eigen consumptie flink aan te passen, met een focus die op duurzaam welzijn gericht is en niet op economische groei op de korte termijn.

Om die doelen te bereiken moeten er stevige keuzes gemaakt worden in politiek opzicht. We moeten ons vanaf nu laten leiden door principes als 'de vervuiler betaalt' en de overheid de capaciteit geven om snel en stevig te kunnen handelen ten aanzien van de klimaatcrisis. Tegelijkertijd moeten we zorgen dat iedereen de duurzaamheidstransitie mee kan maken en dat we de mensen met de kleinste portemonnee daarbij het best ondersteunen. Perspectief maakt zich daarom onder andere hard voor de volgende zaken:

- De in het Klimaatakkoord afgesproken CO₂-belasting voor bedrijven moet opgeschroefd worden naar een jaarlijkse stijging van 25 procent per ton CO₂-uitstoot. Op Europees niveau dringen we erop aan dat andere landen dit voorbeeld volgen.
- Om een waterbedeefte te voorkomen dringen we er nationaal en in de EU op aan om strengere eisen te stellen aan import wat betreft de uitstoot van broeikasgassen.
- Er moet een minimumafstand vliegvlucht op het Europese vasteland komen van 750km.
- De overheid moet overgaan tot groene industriepolitiek om bedrijven te helpen bij de duurzaamheidstransitie.
- Er moeten grootschalige isolatieprojecten worden opgezet, waarbij sociale huurwoningen prioriteit krijgen bij het isoleren.
- De hoeveelheid spoor in Nederland moet uitgebreid worden en via subsidies of aantrekkelijke abonnementen moet het Openbaar Vervoer financieel aantrekkelijk worden gemaakt voor mensen met een kleinere portemonnee.
- De bus moet ook in rurale regio's en dunner bevolkte gebieden een prominenter vervoermiddel worden, met meer buslijnen en innovatieve vervangende bussystemen die aansluiten op de vraag.
- Goede, klimaatvriendelijke keuzes bij voedselconsumptie stimuleren we, door ze onder een speciaal laag klimaatbelastingtarief van 6% te laten vallen.

Landbouw

Boeren verrichten onmeetbaar belangrijk werk in onze samenleving. Ze zorgen voor voedselproductie in ons land en spelen daarnaast een cruciale rol bij het behouden van de balans tussen mens en natuur. Boeren zijn in het (recente) verleden niet altijd goed behandeld en vooral niet goed beschermd door de overheid. De overheid heeft een grote rol gespeeld in de creatie van de huidige problemen in de landbouw door lange tijd aan te sturen op schaalvergroting op het boerenbedrijf. Die schaalvergroting lijkt nu niet langer houdbaar. Er zullen namelijk zaken moeten veranderen in de landbouw. Het stikstofprobleem en de benodigde bijdrage aan de klimaattransitie zorgen ervoor dat boeren het erf anders zullen moeten inrichten. In de toekomst die wij voor ons zien richt de boer zich op plantaardig voedsel, houdt hij minder dieren en bestaat een groter deel van zijn werk uit natuurbeheer. Tegelijkertijd ontvangt de boer een betere prijs voor zijn producten, wordt er meer lokaal bij hem ingekocht en wordt hij gesteund door de overheid bij de omschakeling naar het nieuwe systeem. Middels kringlooplandbouw zorgen we zo voor een duurzame landbouwsector die haar cruciale maatschappelijke taak kan blijven vervullen. Daarbij hoort voor ons onder andere:

- Het kabinet moet een langjarig en duidelijk stappenplan ontwikkelen voor de landbouw van de toekomst. Dit geeft boeren en ondernemers in de agrarische sector houvast en een visie waarop ze kunnen anticiperen bij hun investeringen. Ook moeten extra middelen vrijgemaakt worden zodat de sector financieel gesteund kan worden bij de ontwikkeling in de gewenste richting.
- Er komt een speciale vleestaks, waarbij de opbrengst direct ten goede komt aan de boeren
- Bestemmingsplannen en omgevingsvisies moeten boeren heldere kaders en visies bieden. Binnen die kaders moet er experimenteeruimte zijn en blijven om te kunnen innoveren. Dit kan per gemeente worden uitgewerkt in de omgevingsvisie door ambities en doelen te stellen voor de ontwikkeling van het buitengebied.
- We streven naar grondgebonden landbouw. Het mestoverschot is een grote factor in het stikstofdossier, en grondgebonden landbouw kan het evenwicht herstellen. Een belangrijke voorwaarde is de derogatie van de Nitraatrichtlijn. We blijven aandringen bij de Europese Commissie om deze te behouden.
- Er komt een omschakelfonds waarmee boeren door de overheid worden geholpen om te schakelen naar kringlooplandbouw. Ook wanneer boeren hun productieketen breder willen ontwikkelen, bijvoorbeeld door te investeren in groene energie, moet de overheid hier ondersteuningsmiddelen voor beschikbaar stellen.
- Boeren moeten een eerlijke prijs voor hun landbouwproducten krijgen. Er moeten daarom heldere afspraken worden gemaakt met schakels in de hele keten van land tot bord. Boeren moeten een meerprijs krijgen voor hun product als ze zich extra inzetten op het gebied duurzaamheid. Deze maatschappelijke prijs moet inzichtelijk zijn om ook meer bewustwording bij de consument te creëren.
- Er ligt ongezonder veel druk op boeren. Bij een bedrijfsovername gaat een (jonge) boer een enorm schuldenpakket aan, we willen hen financiële mogelijkheden bieden om de last te spreiden, zoals een garantieregeling, of de last te verminderen in ruil voor extra vergroenings- en verduurzamingsafspraken.

Wonen

Anno 2022 lijkt de volkshuisvesting behoorlijk vastgelopen te zijn. Aan alle kanten van het vraagstuk spelen zich problemen af. Het stikstofprobleem blokkeert de bouw van nieuwe woningen op tal van plekken. De huizenprijzen rijzen de pan uit, zowel op gebied van koop als van huur. Binnen het huidige systeem is de verdeling van het type woningen niet in balans en bovendien is er onvoldoende doorstroom. Starters komen daardoor nauwelijks aan een plek. En dan ligt er nog de uitdaging om onze enorme woningvoorraad in hoog tempo te isoleren en te verduurzamen. Er moet daarom veel gebeuren op gebied van wonen, en dus moet de overheid de regie terugpakken die ze bij verstandiger beleid in het verleden nooit volledig had losgelaten. Een ministerie van Wonen & Ruimtelijke Ordening kan helpen om eindelijk écht stappen te zetten op dit dossier.

Een ministerie alleen is vanzelfsprekend niet genoeg. Binnen dat ministerie zullen ook keuzes gemaakt moeten worden. Hoe gaan we bouwen? Waar gaan we bouwen? Wat gaan we bouwen? En op welke manier profiteert wie daar van mee? Uitgangspunt voor Perspectief is dat iedereen een fatsoenlijk dak boven het hoofd heeft, maar dat alles wat zich onder dat dak bevindt wel ingericht is op de toekomst.

Dat betekent dat we niet aan elk oude principe moeten vasthouden bij de inrichting van woningen, maar juist ook moeten toewerken naar nieuwe vormen van wonen. Vormen waarbij meer gebruik wordt gemaakt van een gezamenlijk wasruimte, in woongemeenschappen wordt geleefd of waarbij goedkoop wonen wordt gecombineerd met mantelzorg.

Daarom staan we onder andere voor de volgende standpunten:

- Het ministerie voor Wonen & Ruimtelijke Ordening moet terugkeren
- We willen dat de nieuwe minister vanuit de centrale regie bouwlocaties aanwijst waar nieuwe woningen gebouwd kunnen worden.
- De verhuurdersheffing moet afgeschaft worden.
- We willen dat starters betere toegang tot woningen krijgen, doordat gemeenten in crisisregio's delen van hun woningvoorraad voor starters reserveren.
- Open de sociale huursector voor jongeren, doormiddel van een nationaal toewijzingssysteem, waardoor mensen ook buiten hun regio een sociale huurwoning kunnen vinden.
- We willen dat gemeenten op tijd inzetten op de zelfbewoningsplicht, zodat vastgoedhandelaren geen te grote grip kunnen krijgen op de woningvoorraad.
- In de huursector moet een puntensysteem ingevoerd worden voor het middensegment, zodat ook daar de prijzen niet boven een maximum kunnen stijgen.
- We zetten in op een groter aandeel van kleinere woningen in nieuwbouw en transformatie ten behoeve van een- en tweepersoonshuishoudens.
- We willen grotere inzet op isolatiebrigades om woningen snel te isoleren, met prioriteit bij de woningen van mensen met lagere inkomens.
- We willen dat de overheid duurzaamheidsnetwerken en woningcorporaties samenbrengt om versneld over te kunnen gaan tot integrale verduurzaming van woningen.
- We willen een grotere stimulans voor projectontwikkeling van woongemeenschappen, generatiewooncomplexen en andere innovatieve, flexibele woonvormen, die inspelen op de huidige

tendens van het groeiende aantal kleine huishoudens, bij wijze van financiële prikkels en het wegnemen van juridische drempels.

- We willen dat de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening vanuit de centrale regie bouwlocaties aanwijst waar nieuwe woningen gebouwd kunnen worden, en bij nieuwe woningbouw voorkeur te geven aan het versterken van bestaande dorpskernen en stedelijke gebieden rond OV-knooppunten, daarnaast stellen wij voor om de leefbaarheid en veiligheid op het straatniveau te verhogen door middel van autoluwe straten waar 30 km/u geldt, als stapvoets niet haalbaar is.

Ruimte, infrastructuur en mobiliteit

De inrichting van ons land gaat veranderen. Grote ontwikkelingen als de bevolkingsgroei, klimaatverandering en technische ontwikkeling gaan, versneld door de effecten van de coronapandemie, onze behoeften en ons gedrag blijven beïnvloeden. Ruimtegebrek dwingt ons ertoe anders te gaan bouwen en ook om onze infrastructuur anders over het land te verdelen. De reisbehoefte is sterk veranderd door de opkomst van thuiswerken en we zijn gedwongen om snel over te schakelen op vervoermiddelen die duurzaam zijn en ook meerdere mensen tegelijk kunnen transporteren. Bij al die vraagstukken worden we tevens stilgezet bij het feit dat we in een klein land leven, maar daarbij toch enorme verschillen kennen tussen verschillende regio's. Enerzijds zullen we meer als geheel het hoofd moeten bieden aan de uitdagingen van de toekomst, anderzijds moet ook elke regio daar dan de middelen voor beschikbaar krijgen. Concreet betekent dat, dat we in dunnerbevolkte gebieden weliswaar meer moeten kijken naar de mogelijkheden om daar de maatschappelijke activiteit op te krikken, maar dat we daar dan ook de nodige faciliteiten en investeringen bij moeten leveren. Dat brengt ons onder andere tot de volgende standpunten:

- Er moet veel meer ingezet worden op het OV. De hoeveelheid spoor moet flink worden uitgebreid en er moeten meer speciale busbanen komen langs snelwegen en provinciale wegen.
- Provincies moeten beter met elkaar verbonden worden. De Lelylijn en Nedersaksenlijn moeten er snel komen en in Drenthe, Groningen en Overijssel moet er door de gehele provincie meer spoor worden aangelegd. Ook de verbindingen met het buitenland moeten worden uitgebreid.
- Het OV moet goedkoper. Er moeten goedkopere abonnementen komen voor doelgroepen die veel met het OV reizen, zeker wanneer zij een kleinere portemonnee hebben. Voor al het OV moet de minimumprijs gelijkgetrokken worden.
- We bouwen zo weinig mogelijk nieuwe autosnelwegen.
- We bouwen zo snel mogelijk nieuwe fietssnelwegen, om fietsen aantrekkelijker te maken voor de middellange afstand.
- Er komt een overheidsplan om in dunbevolkte gebieden meer recreatief aanbod te bouwen. Zo worden die regio's aantrekkelijker voor bijvoorbeeld jongeren.

Arbeid

Werk is van onschatbare waarde in het leven; al in Genesis zien we hoe de deugd van het werken in de mens is gelegd en wat de mens aan de Schepping toe kan voegen door te werken. Werk geeft mensen de mogelijkheid in hun levensonderhoud te voorzien, het zorgt voor een goede mentale gezondheid en gevoel van eigenwaarde, en draagt bij aan de maatschappelijke welvaart. Het verzorgen van goede arbeidsomstandigheden is daarom cruciaal. Over die arbeidsomstandigheden vallen veel zorgen te uiten. De arbeidsmarkt is geheel uit balans en heeft kwetsbare partijen in recente tijden enkel kwetsbaarder gemaakt. ZZP'ers zijn slechts beschermd, het minimumloon ligt te laag en jongeren worden veelvuldig gevangen in onzekere contracten. Daarnaast moeten we uitkijken dat we onszelf niet overwerken. Hoewel de formele arbeidsuren op macroniveau niet abnormaal hoog lijken te liggen, wordt in onze samenleving de druk opgevoerd door informele overuren en het 24/7-effect van digitale bereikbaarheid. We moeten beter waarborgen dat werk ook gepaard gaat met de nodige rust. Daarom is minder werk en bedrijvigheid op de zondag van blijvende waarde. Daarom staan wij onder andere voor de volgende zaken:

- Vaste arbeidscontracten moeten wederom de norm worden. Flexibiliteit moet vooral gezocht worden binnen vaste contracten, bijvoorbeeld via een '80/20-contract' (80% vast, 20% flexibel).
- Het minimumloon moet stijgen naar minimaal €14 per uur.
- Er komt een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor ZZP'ers.
- Voor werkgevers moet een zelfstandigenheffing gelden wanneer zij ZZP'ers in dienst nemen.
- Er dient een eenvoudig ontslagrecht te komen voor werkgevers.
- De belasting op arbeid moet omlaag, welke wordt gecompenseerd door een hogere belasting op vermogen. Daarnaast moet de marginale belastingdruk op het verzamelinkomen van eenverdieners en tweeverdieners gelijk worden getrokken.

Fiscaal beleid

De maatschappelijke stemming rond belastingen is in de laatste jaren gekeerd: niet langer wordt grenzeloos vertrouwd op de vrije markt en loopt men mee in de slipstream van grote bedrijven op zoek naar verdere economische groei. In plaats daarvan is men kritische vragen gaan stellen bij de wenselijkheid van de lineaire focus op groei en heeft men een argwanende houding aangenomen tegenover multinationals die te weinig van hun welvaart door laten vloeien in de samenleving en bovendien te weinig belasting afdragen. Ook is men de rol van de overheid anders gaan bekijken: deze wordt niet zozeer gezien als motor van de economie, maar wel als toezichthouder die de kaders stelt en bijschaaft wanneer het nodig is. Dat is thans de rol die Perspectief weggelegd ziet voor de overheid. Zo kunnen we onze welvaart rechtvaardiger verdienen en verdelen. Die visie op fiscaal beleid leidt onder andere tot de volgende standpunten:

- Er komt op Europees niveau een minimumtarief winstbelasting van 15% voor multinationals.
- De belasting op arbeid gaat omlaag (terug naar 35%) en op vermogen gaat omhoog (onder andere door eigen woningbezit in box 3 te plaatsen).
- Het moet mogelijk worden producten BTW-vrij te maken. Op groente en fruit en OV-producten moet 0% BTW geheven worden.
- Het belastingstelsel wordt in de komende jaren stevig versimpeld, met name op het gebied van toeslagen, waarbij zoveel mogelijk toegewerkt wordt naar een eendimensionale toeslag.
- De hypotheekrenteaftrek wordt versneld afgebouwd.
- De vliegtaks wordt jaarlijks met 10 procent verhoogd tot het niveau van 'true pricing' en er komt een 'veelvliegtaks.'
- Wij verhogen de kansspelenbelasting en belasten het als inkomstenbelasting (hoogste schijf van box 1). Uit de extra belastinginkomsten financieren wij afkickhulp en preventie.

Sociaal domein

Onze samenleving heeft veel goeds te bieden voor wie daarin mee kan draaien, maar kan ook als een sneltrein voorbischieten wanneer iemand achterop geraakt. Uit wat we doen voor de meest kwetsbaren onder ons zal blijken hoe barmhartig onze samenleving daadwerkelijk is. Als PerspectieF willen we ons inzetten voor mensen met een functiebeperking. Voor iedereen die graag wil meedraaien in de samenleving moet die samenleving zodanig ingericht worden dat daar ook ruimte voor is. Voor zij die het door hun situatie echt niet redden op de reguliere arbeidsmarkt, moeten andere manieren gevonden worden om hen waardevol te laten bijdragen aan de maatschappij.

Ook voor mensen die in de schuldproblematiek zitten moet de overheid een steun zijn die hen weer op weg kan helpen. Uitgangspunt bij schuldenbeleid moet zijn dat de overheid barmhartig is, zich erop richt dat recht wordt gedaan aan de derden maar dat de persoon in kwestie ook perspectief houdt op een toekomst zonder schuldenlast. Daarnaast willen we als PerspectieF dat de samenleving, scholen en beleid ruimte en tijd bieden aan jongeren om zich persoonlijk en sociaal te ontwikkelen en met hun talenten te kunnen bijdragen aan de samenleving. Hierbij geven we weerstand tegen individualisering en prestatiedruk en geven we ruimte voor verenigingen, jongerenorganisaties en vrijwilligersorganisaties. Onze focus als mensheid moet niet enkel gericht zijn op het economisch belang en de vrijheid van het individu, maar juist ook op welzijn en de gemeenschapszin. Daarom staan we onder andere voor de volgende standpunten:

- We willen zoveel mogelijk werkgelegenheid creëren voor mensen die nu nog een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Daarom zetten we in op middelen als de begeleidingsbonus, waarbij werkgevers hulp krijgen bij de begeleiding van werknemers die extra aandacht nodig hebben, en ondersteunen we sociale ondernemingen uitgebreid.
- We voeren basisbanen in, waarbij mensen kunnen blijven participeren op de arbeidsmarkt en ook hun perspectieven vergroot worden om door te stromen naar een reguliere baan.
- Voor mensen die daadwerkelijk niet kunnen participeren op de arbeidsmarkt is het belangrijk dat de fiscale regelingen op orde gebracht en vereenvoudigd worden.
- We willen een uitbreiding van het Waarborgfonds, waarmee ernstig problematische schulden kunnen worden afgekocht of waarmee lichtere betalingsvoorwaarden kunnen worden gearrangeerd.
- Er komt meer inzet op persoonlijke begeleidingstrajecten in de schuldhulp
- We willen dat elke gemeente een vrijwilligersloket heeft die vraag en aanbod bij elkaar brengt, en dat gemeenten een actieve coördinerende rol oppakken om maatschappelijke organisaties en vrijwilligersorganisaties samen een duurzaam netwerk op te laten bouwen.
- We willen dat gemeenten meer subsidies vrijmaken om jongeren en ouderen bij elkaar te brengen in maatschappelijke projecten.

Justitie en Veiligheid

De spanning in de samenleving is in de coronatijd toegenomen en uitvergroot. Dat zet ons extra stil bij het belang van handhaving en veiligheid in de maatschappij. Helaas moeten we constateren dat de middelen momenteel tekortschieten om die veiligheid op volwaardig niveau te garanderen. De politie komt mankracht tekort om al haar taken naar wens te volbrengen en verdient een hoger salaris. Zeker wanneer we een ambitieuzere veiligheidsagenda willen uitrollen moet er dus simpelweg meer capaciteit en geld bij.

Een ander kwalijk fenomeen uit de recente politieke geschiedenis, de toeslagenaffaire, heeft ons bewust gemaakt van het feit dat goede rechtsbescherming geen vanzelfsprekendheid is. We moeten de rechtsstaat, inclusief haar rechtsbescherming, actief blijven verzorgen, monitoren en aanscherpen, om te zorgen dat het recht ook daadwerkelijk kan zegenvieren. Daarom willen wij werk maken van betere rechtsbescherming voor iedereen. We komen onder andere tot de volgende standpunten:

- Er moet meer geld naar de politie om de handhavingcapaciteit uit te kunnen breiden.
- Er komt een ambitieuzere aanpak van drugscriminaliteit, met meer inzet van politie, hogere maximumstraffen of strafmaten voor zware drugscriminaliteit en grootschalige campagnes om de vraag terug te dringen. Daarnaast zetten we in op meer taskforces om de problematiek rond drugsafval aan te pakken.
- We willen de misstanden in de prostitutiesector terugdringen, onder andere door het 'Zweeds model' in te voeren, waarbij het kopen van seks strafbaar gesteld wordt.
- Er komt een scherper kader voor taskforces die radicalisering bestrijden.
- Enerzijds moeten de bevoegdheden van deze taskforces goed begrensd blijven door het privacyrecht van burgers. Anderzijds moeten de taskforces de middelen krijgen om vroegtijdig te acteren op radicalisering onder jongeren via online platforms, o.a. in jihadistische, links- en rechtsextremistische hoek
- De overheid gaat een leidraad opstellen aan de hand waarvan instellingen in de publieke sector veiliger om kunnen springen met private digitale gegevens van burgers. Ook gaat zij de digitale toepassingen van differentiatie beter monitoren.
- Er komt meer geld voor sociale rechtsbijstand en er worden afspraken gemaakt met advocatenkantoren om elk hun bijdrage te leveren aan sociale rechtsbijstand.

Pluriforme samenleving & diversiteit

Juist als christenen herkennen we al snel hoe divers God de mensheid gemaakt heeft. In etniciteit, cultuur, karakter, interesses, talenten en in zoveel meer. Dat geeft ons automatisch de grote verantwoordelijkheid om die diversiteit te koesteren en te gebruiken voor het goede op deze aarde. Juist door die diversiteit kunnen we elkaar aanscherpen en als samenleving beter onze doelen bereiken. Wanneer we echter niet goed met die diversiteit omgaan kunnen we ook veel diepe schade aanrichten. Ook binnen christelijk Nederland is er nog veel werk aan de winkel. De banden tussen christenen van verschillende pluimage kunnen veel sterker. In zekere zin heeft de afname van het aantal christenen in Nederland ons weer op scherp gezet, en we zien positieve trends waarin verschillende christelijke gemeenschappen elkaar weer meer toenaderen in plaats van de verschillen uit te lichten, zowel op maatschappelijk als ook op politiek niveau. Als Perspectief moeten we die trend versterken en doorzetten.

Die ambitie houdt ook in dat er stevige discussies gevoerd moeten worden in onze maatschappij en er vooral ook zaken ingrijpend moeten veranderen. In Nederland gaat er veel goed, maar er gaan ook belangrijke zaken verkeerd. Daarbij moeten we niet enkel verantwoordelijkheid nemen voor thema's die christenen in directe zin raken. Racisme en validisme moeten steviger worden aangepakt. De veiligheid van lhbt'ers moet strakker worden gehandhaafd. De geloofsvrijheid moet in alle richtingen blijven gelden, ook wanneer dat meerderheden onder de bevolking tegen de borst stuit. En we moeten meer ambitie tonen om de positie van minoriteiten in de maatschappij te versterken, zoals de positie van mensen met een beperking en de positie van vrouwen. Daarbij houden we oog voor inhoudelijke verschillen van mening, maar staat de vrijheid en veiligheid om vanuit de eigen waarden een bijdrage te leveren aan de samenleving voorop. Daarom staan we onder andere voor de volgende standpunten:

- De Nederlandse Regering ratificeert samen met de Staten-Generaal, zo snel mogelijk het facultatieve protocol van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een beperking (2006). Dit geeft gedupeerden zo de mogelijkheid om hun beklag te doen bij de rechter en bij het VN-comité dat toeziet op dit verdrag.
- Jongerenorganisaties stimuleren bestuurlijke en politieke participatie van mensen met een beperking en nemen, waar mogelijk, barrières weg die participatie in de weg staan. In het bijzonder geldt dit voor de participatie binnen politieke jongerenorganisaties, gezien zij een springplank vormen voor nieuwe generaties (politieke) bestuurders. Om echte kansengelijkheid te creëren tussen mannen en vrouwen in de samenleving moeten de sociale regelingen verbeteren. Er komt een generieke regeling voor betaald ouderschapsverlof, waarbij gezinnen de uren zelf tussen de partners kunnen verdelen.
- Racisme in de samenleving moet steviger worden aangepakt. De overheid moet in samenspraak met de politieleiding toewerken naar gespecialiseerde rechercheurs op dit terrein die klachten beter kunnen behandelen. De overheid moet de samenwerking met bedrijven bij wie racistische praktijken zijn geconstateerd stopzetten.
- De geloofsvrijheid in het publieke domein is belangrijk. Het dragen van religieuze symbolen hoort daarbij. Het niqabverbod moet daarom worden teruggedraaid.
- Er komen meer voorlichtingscampagnes op scholen om jongeren beter te onderwijzen in vraagstukken rond lhbt-identiteit. Uitgangspunten daarbij moeten feitelijk kennis, respect en veiligheid zijn. Er wordt ruimte gelaten voor verschillende levensbeschouwelijke opvattingen.

- Het merendeel van de asielaanvragers krijgt een verblijfsvergunning. Hun leven staat echter stil tot de vergunningsbeslissing na een lange asielprocedure genomen is. Dit vormt een onnodige belemmering voor de inburgering. Daarom moeten taallessen zo snel mogelijk zo snel mogelijk gegeven worden aan asielaanvragers.
- Werken zorgt voor betere integratie, betere taalbeheersing, meer zelfwaarde, minder economische afhankelijkheid en door dat alles ook voor minder criminaliteit. Op dit moment mogen asielzoekers pas na zes maanden van hun procedure wettelijk betaald werken, maar dan mogen ze nog maar 24 weken in het jaar betaald werken. Deze regels worden losgelaten, en in afstemming tussen het COA en gemeenten wordt gewerkt aan een maatwerkplanpak voor nieuwkomers om aan het werk te gaan.

Zorg

Als er één sector naar voren is gekomen tijdens de coronacrisis dan is het wel de zorg. We hebben gezien hoe hard al het personeel in de zorg zich heeft ingezet voor de medemens en wat een ongekeerde prestaties er zijn geleverd in een langere periode. Tegelijkertijd zijn we als samenleving ook stevig met onze neus op de feiten gedrukt: we hebben onze zorg in voorgaande jaren niet goed genoeg onderhouden, laat staan klaargestoomd voor eventuele noodsituaties als een pandemie. Dat moet vanaf nu anders. Er moet voldoende geld naar de zorg gaan en dat geld moet op de juiste plekken besteed worden. Maar belangrijker nog, we moeten de zorg anders gaan organiseren. De sector moet weer aantrekkelijk worden voor personeel om in te werken en de financiering van de zorg moet op orde gebracht worden.

Toch weten we ook dat zorg hoe dan ook voor grote uitdagingen komt te staan, zelfs als we de organisatie beter op orde krijgen. Door de vergrijzing zal de zorgvraag toenemen, terwijl er personeel verdwijnt. Om goede kwaliteit zorg te kunnen blijven leveren zullen we dus ook de zorgvraag op andere manieren moeten terugdringen. Dat kan onder andere door meer in te zetten op preventie. We komen daarom onder andere tot de volgende standpunten:

- Er komt een grootschalig transformatiebeleid om de capaciteit van de zorg op te schalen in de komende jaren. Daarbij hoort: het verhogen van de salarissen voor verzorgend personeel; het vergroten van de zeggenschap van personeel in de zorg; het vasthouden van een hogere relatieve bezettingsgraad van personeel om de werkdruk beter te kunnen verdelen.
- We bouwen een grotere zorgreserve qua materiaal, om toekomstige pandemieën beter op te kunnen vangen.
- Het eigen risico blijft in totaal op hetzelfde bedrag, maar wordt per behandeling opgedeeld in kleinere bijdragen. Zo worden mensen met een kleinere portemonnee niet ineens geraakt door een groot te betalen bedrag.
- De accijns op alcohol en tabak gaan verder omhoog. Deze producten worden in een paar jaar tijd enkel nog op speciaal aangewezen locaties verkocht.
- Het gedoogbeleid voor softdrugs wordt afgeschaft. We zijn geen voorstander van legalisatie.
- Er wordt meer ingezet op zorgpreventie. Gemeenten krijgen voldoende geld om via subsidies clubsport toegankelijk te maken, er komen meer buitensportfaciliteiten in de gemeentes en gezond voedsel komt onder de laagste BTW-tarieven te vallen.

Medische Ethiek

PerspectieF neemt een unieke positie in op het terrein van medische ethiek, zeker onder jongerenorganisaties. Enerzijds nemen we inhoudelijk menigmaal een minderheidspositie in binnen onze samenleving. Anderzijds blijft PerspectieF altijd zoeken naar mogelijkheden tot verbinding met mensen die een andere mening zijn toegedaan. Gelijk krijgen is niet ons doel, het goed bereiken voor de samenleving is dat des te meer. Daarvoor moet je altijd blijven onderzoeken op welke gebieden samengewerkt kan worden met die partijen waarmee op andere punten fel de inhoudelijke discussie gevoerd wordt. Want onze idealen mogen onze relaties niet verpulveren, maar evenmin mogen onze relaties onze principes tenietdoen.

PerspectieF wil opkomen voor het kwetsbare leven, van het prille begin tot het natuurlijke eind, en dat leven ook zo goed mogelijk ondersteunen. We zijn er open over dat we dat doen in de overtuiging dat het leven niet ons in de eerste plaats toebehoort, maar God. We koesteren daarom niet de wens te streven naar een zo maakbaar mogelijke samenleving, maar kijken hoe we zoveel mogelijk mensen kunnen blijven betrekken bij het leven dat aan ons gegeven is, waarbij we uit liefde en zorgzaamheid handelen. Daarbij moeten we opletten; maakbaarheidsdenken kan in twee richtingen doorschieten. Ook pogingen om het leven van anderen te verlengen of te verstevigen kunnen hun eigen doel voorbischieten. Al ons politieke handelen op dit gebied moet dus plaatsvinden met het volste besef van onze nederige positie binnen de Schepping. Daarom formuleren we onder andere de volgende standpunten:

- We verlangen naar en willen werken aan een wereld waarin elk kind gewenst en geliefd is en abortus zo min mogelijk voorkomt. Tegen die achtergrond zijn wij kritisch op de abortuswetgeving in Nederland en willen wij deze aangescherpt zien.
- We willen dat vrouwen via een keuzehulp begeleid worden bij ingrijpende beslissingen over de zwangerschap. Ook willen we meer investeringen in opvangtehuizen en een verbeterd adoptiesysteem. We blijven op zoek naar meer mogelijkheden om psychologische, sociale en financiële ondersteuning te bieden aan vrouwen.
- We willen dat anticonceptiemiddelen breed vergoed worden via het basispakket.
- We willen uitgebreidere en frequente voorlichtingscampagnes voor jongeren over seksualiteit en zwangerschap.
- We zien in het initiatief 'Waardig Ouder Worden' van onder andere de ChristenUnie het juiste alternatief om op in te zetten tegenover het wetsvoorstel 'Voltooid Leven'.
- We zijn voorstander van het verbod op kweekembryo's.

Onderwijs

Het onderwijs vormt automatisch een van de belangrijkste beleidsterreinen voor ons als jongerenorganisatie. Goed onderwijs stelt ons in staat om breed onderlegd de samenleving binnen te stappen en prepareert ons om zelf zo goed mogelijk bij te kunnen dragen aan die samenleving, voor onszelf, maar ook voor onze directe omgeving en de bredere maatschappij. Ons onderwijsstelsel staat onder druk. De positie van studerende jongeren is momenteel erg beklemmend. Het leenstelsel heeft de schadelijke effecten voortgebracht waarvoor bij de invoering werd gevreesd: deels op financieel gebied maar vooral op mentaal gebied. Los van de financieringswijze schiet ook de financieringsomvang tekort: het hoger en universitair onderwijs heeft structureel meer investeringen nodig, en ook in het primair en middelbaar moet vooral de salariëring aangepakt worden. Daarnaast moet de huidige werkdruk in het onderwijs stevig teruggedrongen worden.

En dan vinden er nog discussie op ethisch vlak plaats. Het unieke en waardevolle onderwijsstelsel dat we bezitten in Nederland, met vrijheid voor de vele verschillende groepen in Nederland om kinderen groot te brengen met de eigen waarden via het bijzonder onderwijs, is vandaag de dag dikwijls onderdeel van discussie. Daarbij komen wezenlijke uitdagingen en opdrachten naar voren waar Perspectief oog voor wil hebben, maar zien we ook een disproportionele focus op dat wat fout gaat en een gebrek aan waardering voor de grote waarde die bijzonder onderwijs in zich draagt. Dat alles brengt ons onder andere bij de volgende standpunten:

- Het leenstelsel moet worden afgeschaft, en ter vervanging komt er een nieuw stelsel waarbij generiek €550 maandelijks beschikbaar is voor studenten, met daarnaast een aanvullende beurs voor bepaalde groepen van maximaal €200.
- Er komt een substantiële compensatie voor de leengeneraties, bijvoorbeeld in de vorm van een aanzienlijk geldbedrag of in wettelijk geregeld specifieke voordelen op gebied van hypotheek of arbeid.
- Er komen hogere investeringen in het hoger onderwijs, waarbij de vaste voet ook moet toenemen in relatieve waarde ten opzichte van de flexibele voet.
- Salarissen in het primair en middelbaar onderwijs moeten zoveel mogelijk gelijkgetrokken worden.
- Het beroep van docent moet aantrekkelijker gemaakt worden. Daarom blijven werkdrukmiddelen ruimhartig beschikbaar om de werkdruk aan te pakken en moeten de loopbaanperspectieven in het onderwijs verbeterd worden.
- De onderwijsvrijheid zoals geformuleerd in artikel 23 van de grondwet blijft geheel intact, met daaraan gekoppeld een meer uitgebreide burgerschapsopdracht en nadrukkelijker beleid van scholen om de veiligheid van ieder individueel kind te garanderen.

Mensenrechten & Internationale rechtsorde

Mensenrechten zijn een reflectie van de universele menselijke waardigheid en omvatten rechten waar iedereen aanspraak op kan maken ongeacht herkomst, nationaliteit, religie, geslacht, wettelijke status of andere kenmerken. Juist vanuit het geloof dat de mens naar Gods beeld is geschapen, is het cruciaal om onze medemens waardig te behandelen. Mensenrechten bieden bescherming tegen misbruik van de rechtsstaat en de tirannie van de meerderheid. Ze zijn noodzakelijk en onvervreemdbaar, zodat iedereen vrijheid heeft van geweten, meningsuiting, godsdienst en politieke activiteiten. De bescherming van mensenrechten omvat individuele en collectieve rechten, en gaat zowel over rechten als plichten. Op het internationale speelveld moet Nederland mensenrechten zowel in officiële diplomatieke betrekkingen als 'achter de schermen' bevorderen, zonder daarbij te vervallen in superioriteitsdenken. De Nederlandse staat heeft een grondwettelijke en morele plicht om de internationale rechtsorde te bevorderen. Dat betekent dat politieke macht niet absoluut is maar gebonden aan internationaal recht. Nederland mag niet enkel koopman of dominee zijn, maar economische belangen moeten humanitaire belangen borgen.

Ontwikkelingssamenwerking

Ontwikkelingssamenwerking is belangrijk als katalysator voor ontwikkeling. In lijn met internationale afspraken besteedt Nederland daarom minstens 0.7% van het BNI aan ontwikkelingssamenwerking, waarbij kosten voor de opvang van asielzoekers in Nederland hier nadrukkelijk buiten vallen. Effectieve ontwikkelingssamenwerking begint echter in Nederland. Belastingontwijking via ons land en het sluiten van belastingverdragen die ongunstig zijn voor ontwikkelingslanden moeten tot het verleden gaan behoren. Daarnaast wordt de Europese markt toegankelijker voor ontwikkelingslanden en komt er meer ruimte voor tijdelijke en op ontwikkeling gerichte arbeidsmigratie naar de EU. Er liggen grote kansen voor het bedrijfsleven in ontwikkelingslanden én Nederland om gezamenlijk ontwikkeling te stimuleren. Voorwaarde hierbij is dat handel eerlijk en duurzaam is. Zowel op nationaal als op Europees niveau is daarom wetgeving op het gebied van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) nodig om goede arbeidsomstandigheden en klimaatmaatregelen te waarborgen. Ook wordt al het overheidsbeleid getoetst aan de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDGs) van de VN. Naast samenwerking met het bedrijfsleven wordt er ook samengewerkt met lokale maatschappelijke organisaties. Zowel politiek als financieel wordt het maatschappelijk middenveld versterkt ter bevordering van de democratie en een inclusieve samenleving.

De klimaatcrisis treft ontwikkelingslanden onevenredig hard. Nederland moet in internationaal verband en in bilaterale relaties financiële middelen en expertise in blijven zetten voor het beperken van klimaatverandering (mitigatie), het aanpassen aan al bestaande klimaatverandering (adaptatie) en het ondersteunen van landen die te maken krijgen met de impact van klimaatverandering (verlies en schade).

Aangezien Nederland als ontwikkeld en geïndustrialiseerd land een aanzienlijke bijdrage levert en heeft geleverd aan klimaatverandering, is het noodzakelijk dat het zich op deze drie punten in blijft zetten. Ook de internationale strijd tegen ontbossing en milieuvuiling krijgt bijzondere aandacht.

Daarom komen we tot onder andere de volgende standpunten:

- Nederland moet minstens 0.7% van het BNI aan ontwikkelingssamenwerking besteden, waarbij kosten voor de opvang van asielzoekers in Nederland hier nadrukkelijk buiten vallen.
- Belastingontwijking via ons land moet onmogelijk worden gemaakt.
- Belastingverdragen die ongunstig zijn voor ontwikkelingslanden dienen tot het verleden te behoren.
- De Europese markt moet toegankelijker worden voor ontwikkelingslanden.
- IMVO-wetgeving is nodig op nationaal en Europees niveau.
- Al het overheidsbeleid moet worden getoetst aan de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDGs) van de VN.
- Het maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden moet zowel politiek als financieel versterkt worden ter bevordering van de democratie en een inclusieve samenleving.

Europa

De regie van het Europese beleid moet bij de voorzitter van de Commissie liggen, gecontroleerd door het Europees Parlement en de Europese Raad. Vanuit democratisch oogpunt moet het Europees Parlement de mogelijkheid krijgen om commissarissen individueel naar huis te sturen. In combinatie met een vertrouwensregel tussen het Europees Parlement en de Commissie. De EU en lidstaten moeten op basis van subsidiariteit taken effectief toewijzen, en daarin mogen duidelijkere scheidslijnen tussen nationaal en Europees komen. De macht van het Europees Parlement moet versterkt worden door een wetgevend initiatiefrecht. Ondanks de verdergaande democratisering van het Europees Parlement, voldoet de EU onvoldoende aan haar vertegenwoordigende functie. Men dient daarom ruimte te laten voor de nationale parlementen. De EU moet terughoudend zijn in het toelaten van nieuwe lidstaten. Toelating geschiedt alleen wanneer landen voldoen aan rechtsstatelijke en financiële eisen en ook het Europese wetgevingspakket hebben overgenomen. Hierdoor zien wij op dit moment geen plek voor Turkije in de EU

Het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid van de EU moet op basis van kringlooplandbouw worden gestoeld. Door vruchtbaarheid lokaal te creëren kan invoer van voedergewassen en productie van kunstmest in de EU worden teruggedrongen ten bate van het klimaat. Dit kunnen boeren alleen uitvoeren wanneer er een goede prijs is voor producten en voor de extra taken financiële ondersteuning. Dit vraagt om aanpassing van het Europese mededingingsrecht, omdat het hier niet gaat om staatssteun, maar ondersteuning van een economische transitie. Om aan de verschillende wensen van visserij, windenergie en natuurgebieden tegemoet te komen moet er een Europese langetermijnvisie komen voor het gebruik van de Noordzee. Duurzaam gemeenschappelijk visserijbeleid kan worden bereikt door innovatieve vistechnieken zoals pulskorfvissers toe te staan. De EU is groot geworden met economische samenwerking, en de verworven vrede en welvaart zijn waardevolle opbrengsten. De gezamenlijke munt waarderen wij voor haar gemak, en heeft enorm veel voordeel bij handel en export. Wij dienen streng te zijn op de begrotings- en staatschuldregels, maar ondersteunen ook lidstaten in nood. Dat doen we met giften en leningen, echter gaan Europese obligaties te ver.

Daarbij mogen we wel om hervormingen vragen. Om solidair te zijn werkt Nederland ook aan belastingtransparantie en een gelijk speelveld met andere lidstaten. De EU als geopolitiek blok heeft een geschiedenis van conflict overwonnen, en staat, ook in haar externe betrekkingen, voor vrede en recht. Tussen landen als Rusland, China en de Verenigde Staten kan Europa een economische en normatieve grootmacht zijn. Op basis van gekwalificeerde meerderheden kan het EU-buitenlandbeleid anderen beter aanspreken, corrigeren en straffen met sancties bij mensenrechtenschendingen. Europese defensiesamenwerking is nuttig, maar de NAVO blijft het primaire verband voor militaire samenwerking.

We komen daarom tot onder andere de volgende standpunten:

- Vanuit democratisch oogpunt moet zowel het Europese Parlement de mogelijkheid krijgen om commissarissen individueel naar huis te sturen, als de voorzitter van de Europese Commissie ten alle tijden verkozen worden vanuit de Spitzenkandidaten die het Europees Parlement aandraagt en welke democratisch verkozen zijn.
- De voorzitter van de Europese Commissie dient ten allen tijden verkozen te worden vanuit de door het Europees Parlement aangedragen 'Spitzenkandidaten'.
- De macht van het Europees Parlement moet versterkt worden door een wetgevend initiatiefrecht.

- Toelating geschiedt alleen wanneer potentiële lidstaten voldoen aan rechtsstatelijke en financiële eisen en zij ook het Europese wetgevingspakket hebben overgenomen.
- Voor Turkije zien wij op dit moment geen plek in de EU.
- Boeren hebben Europese financiële ondersteuning nodig om de transitie te maken naar kringlooplandbouw.
- De EU moet pulskorfvisserij toestaan.
- Wij dienen streng te zijn op de begrotings- en staatschuldregels, maar ondersteunen ook lidstaten in nood.
- Europese obligaties gaan te ver.
- Het EU-buitenlandbeleid moet op basis van gekwalificeerde meerderheden bepaald worden.

Israël-Palestina

Perspectief voelt zich vanuit het geloof verbonden met het Joodse volk en met de christelijke Palestijnse gemeenschap in Israël en de Palestijnse gebieden. Verzoeningsprojecten van onderop kunnen Joodse en Palestijnse gemeenschappen bijeenbrengen en een belangrijk onderdeel van de vrede zijn. Vrede in het Midden-Oosten blijft ons ideaal. Een twee-statenoplossing tussen Israël en Palestijnse Autoriteit (PA) draagt daaraan bij. Dit kan alleen wanneer het door de staat Israël en de PA in samenspraak wordt bepaald. De PA regeert nu echter niet in de Westelijke Jordaanoever en Gazastrook samen, hoewel zij toch samen de positie en status van de stad Jeruzalem en nederzettingen zullen moeten bepalen. De staat Israël dient onrechtmatige nederzettingen terug te draaien, en de PA moet al het mogelijke doen om het anti-Israël sentiment en terroristische organisaties te bestrijden. Een vredesoplossing wordt eerder gevonden als ook de PA zich tot stabiele democratie ontwikkelt.

Naast onze sympathie voor de staat Israël dienen wij als Nederland en andere Europese landen toch de Palestijnen en Israëli's beide eerlijk te behandelen. Dat is zowel op gelijke basis steunen en samenwerken als beiden kunnen aanspreken en bekritisieren. Internationaal recht en mensenrechten zijn de kaders voor de rechtvaardige vrede en samenwerking. In internationale fora moeten Israël en de PA beide gelijk behandeld worden, en niet selectief bestraft of bekritiseerd. We juichen de normalisatie van betrekkingen tussen Israël en verschillende Arabische staten toe.

We staan daarom onder andere voor de volgende standpunten:

- We stimuleren verzoeningsprojecten.
- We streven een twee-statenoplossing na.
- Israël dient onrechtmatige nederzettingen terug te draaien en de Palestijnse Autoriteit moet anti-Israël sentimenten en terroristische organisaties bestrijden.
- Internationaal recht en mensenrechten zijn de kaders voor de rechtvaardige vrede en samenwerking.

Internationale economie

De internationale vrijhandel heeft voor veel economische groei gezorgd. Helaas is deze groei niet altijd eerlijk en duurzaam, gelet op uitbuiting van arbeiders, uitputting van grondstoffen, milieuvervuiling en klimaatverandering. Daarom staat Perspectief onder voorwaarden positief ten opzichte van vrijhandelsakkoorden. Het is belangrijk dat vrijhandelsakkoorden voldoen aan mensenrechtelijke, rechtstatelijke, sociale en ecologische voorwaarden. Een stap in de goede richting is om bedrijven die binnen de EU en Nederland willen opereren te verplichten om aan deze eisen te doen zodat productieketens mondiaal eerlijker en duurzamer worden.

Deze omslag van een nauwe focus op groei naar een bredere bloei is gelukkig inmiddels ook ingezet in de EU en moet verder ontwikkeld worden. De EU is meer dan alleen een interne markt. Deze markt was altijd bedoeld als middel tot het doel van recht en vrede. In eerste instantie binnen Europa, maar wetgeving op het gebied van 'due-diligence' en Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) stellen de regelmacht en economische macht van de EU in staat om ook vrede en recht buiten Europa te brengen.

Wat betreft het Europees monetair beleid vindt Perspectief het belangrijk dat de Europese regels voor begroting en staatsschuld van lidstaten worden nageleefd. De Europese Commissie moet de lidstaten controleren en waar nodig sancties opleggen. De Europese Commissie moet op haar beurt gecontroleerd moet worden door het democratisch gelegitimeerde Europees Parlement. Verder herkent Perspectief dat economische hervormingen nodig zijn in Europese landen zodat ze tegen een stootje kunnen bij crises. Maar niet alleen in EU-lidstaten zijn hervormingen nodig, ook binnen de financiële sector. Zo is de Europese bankenunie (gelijke regelgeving in de EU voor banken) belangrijk voor meer stabiliteit bij crises. Perspectief is voorstander van een gelijk speelveld en beter, Europees toezicht op banken. Het Europees depositogarantiestelsel (bescherming van tegoeden bij faillissement van een bank) kan pas volgen als er goed toezicht wordt gehouden en een goed werkend resolutiemechanisme tot stand is gebracht.

Wat betreft de euro, die had nooit als breekijzer gebruikt mogen worden om Europese economische integratie te forceren. Het had het sluitstuk moeten zijn. Maar feit is dat we nu niet terug kunnen zonder enorme schade. Zaak is daarom om de succesvolle economische integratie voort te zetten met verbeterde democratische controle.

We staan daarom onder andere voor de volgende standpunten:

- Vrijhandelsakkoorden moeten voldoen aan mensenrechtelijke, rechtstatelijke, sociale en ecologische voorwaarden.
- Nederland en Europa zetten zich in voor wetgeving op het gebied van 'due-diligence' en Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO).
- Europese regels voor begroting en staatsschuld van lidstaten worden nageleefd
- Europese landen moeten hervormen.
- Europese bankenunie (gelijke regelgeving in de EU voor banken) is belangrijk voor meer stabiliteit bij crises.
- Europees depositogarantiestelsel (bescherming van tegoeden bij faillissement van een bank) kan pas volgen als er goed toezicht wordt gehouden en een goed werkend resolutiemechanisme tot stand is gebracht.

- Het is zaak om de succesvolle economische integratie voort te zetten met verbeterde democratische controle.

Migratie en Asiel

Geweld, onderdrukking en hongersnood leiden nog altijd tot grote aantallen vluchtelingen, ook richting Europa. De grote aantallen verdrinken bootvluchtelingen en de mensonterende opvanglocaties zijn een pijnlijke weergave van ongelijkheid en onrecht in de wereld. Om hier iets aan te doen moeten problemen bij de bron worden aangepakt. Mensen verlaten niet zomaar huis, haard en familie. De primaire oorzaak moet gezocht worden in een combinatie van armoede, onderdrukking en geweld, een combinatie die veel voorkomt in kwetsbare landen. In samenwerking met andere Europese landen werkt Nederland aan programma's die overheidshervormingen stimuleren om deze landen veiliger en democratischer te maken en de toegang tot het recht voor de bevolking te vergroten. Voor asielzoekers die dan alsnog komen, heeft de overheid de plicht om hun rechten te waarborgen. Het Vluchtelingenverdrag en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens vormen internationale verplichtingen voor Nederland. Vandaag de dag is er veel maatschappelijke en politieke discussie over hoe om te gaan met vreemdelingen. Het is opvallend dat het debat in grote mate gevoerd wordt vanuit een veiligheidsdiscours waarin vluchtelingen vooral worden gezien als een potentieel risico voor de veiligheid. Perspectief vindt dat vluchtelingen in de eerste plaats vanuit de Bijbelse barmhartigheid benaderd moeten worden.

Het asiel- en migratiebeleid is een Europese uitdaging en moet daarom ook Europees opgelost worden. Nederland en de EU dienen zich actief op te stellen om een einde te maken aan de mensonterende situaties in de Europese asielopvang. Perspectief vindt dat de overheid het recht op opvang voor asielzoekers vanaf binnenkomst tot het moment van toelating of uitzetting moet waarborgen. Verder zijn overheid én asielzoekers gebaat bij snelle procedures waarin zorgvuldig en rechtvaardig beslist wordt over de asielaanvraag. Hierdoor hoeven mensen minder lang in de opvang te verblijven, verkeren ze minder lang in onzekerheid en worden kosten bespaard op de opvanguitgaven.

Uitgeprocedeerde asielzoekers mogen niet op straat en in de illegaliteit belanden. Illegaliteit wordt niet strafbaar gesteld. Perspectief vindt dat de overheid een effectief terugkeerbeleid moet voeren. Indien de overheid dit nalaat of als een land van herkomst niet meewerkt, komt deze uitgeprocedeerde asielzoeker na een bepaald tijdsverloop in aanmerking voor een verblijfsvergunning. Bij gedwongen terugkeer van een vreemdeling naar het land van herkomst dient de overheid na te gaan of de vreemdeling geen gevaar loopt op een onmenselijke behandeling. Als er serieuze aanwijzingen zijn dat uitzetting te gevaarlijk is en zaken aanhangig zijn ter beoordeling bij de rechter, moet er gewacht worden met uitzetting. De overheid moet aannemelijk maken dat er geen mensenrechtenschendingen plaatsvinden in het land van terugkeer. Om arbeidsmigratie beter te reguleren en irreguliere immigratie te voorkomen zijn wij voorstander van circulaire migratie. Mensen verlaten dan voor een tijdelijke periode het land van herkomst, om in Nederland te gaan werken in sectoren waar arbeidstekorten zijn. Migranten verwerven inkomen en nieuwe kennis, die ze na een bepaalde periode weer mee terug naar het thuisland nemen. Dat is positief voor de ontwikkeling van zo'n land en zo blijft het een brain drain bespaard.

We staan daarom onder andere voor de volgende standpunten:

- De overheid heeft de plicht om de rechten van asielzoekers te waarborgen.
- Perspectief vindt dat vluchtelingen in de eerste plaats vanuit de Bijbelse barmhartigheid benaderd moeten worden.
- Het asiel- en migratiebeleid is een Europese uitdaging en moet daarom Europees opgelost worden.

- PerspectieF vindt dat de overheid het recht op opvang voor asielzoekers vanaf binnenkomst tot het moment van toelating of uitzetting moet waarborgen.
- Illegaliteit wordt niet strafbaar gesteld.
- De overheid moet aannemelijk maken dat er geen mensenrechtenschendingen plaatsvinden in het land van terugkeer.
- PerspectieF is voorstander van circulaire migratie.
- In het handhaven van de migratiestromen in Europa is Frontex een belangrijke schakel. Nederland en de EU hebben een verantwoordelijkheid om te zorgen dat Frontex een hoge ethische norm waarborgt in het veilig houden van de Europese grenzen.
- PerspectieF keurt de vermeende wanpraktijken van Frontex in de Balkan en Griekenland ten zeerste af en vindt dat er streng moet worden gecontroleerd op hoe Frontex acteert in de grensgebieden.
- De overheid moet asielzoekers betere toegang geven tot de arbeidsmarkt. Asielzoekers moeten recht krijgen op tijdelijke arbeidscontracten, waarbij passend werk aangeboden wordt. Dit draagt bij aan het inburgeringstraject, zingeving, verbinding met de maatschappij en het verlaagt de kans op criminaliteit.

Defensie

De wereld verandert en dus ook de taken van de krijgsmacht. Werd het de afgelopen 20 jaar steeds belangrijker om terroristen te bestrijden, nu wordt het traditionelere afschrikingsbeleid weer belangrijker. Uiteindelijk moet de krijgsmacht in staat zijn om de drie hoofdtaken uit te voeren: het eigen grondgebied en dat van bondgenoten verdedigen, de internationale rechtsorde en stabiliteit beschermen en bevorderen, de overheid ondersteunen bij rechtshandhaving, rampenbestrijding en humanitaire hulp, nationaal en internationaal. Jarenlange bezuinigingen hebben, echter, ertoe geleid dat Defensie nu niet in staat is om deze taken uit te voeren. Het is daarom belangrijk dat op korte termijn Nederland voldoet aan de NAVO-norm door 2% van het BBP uit te geven aan Defensie.

Wanneer Nederland wordt gevraagd om aan een nieuwe missie mee te doen is het belangrijk dat de missie op z'n minst voldoet aan de internationaalrechtelijke eisen. Bij voorkeur ligt er een VN-mandaat. De beginselen van de rechtvaardige oorlog dienen uitgangspunt te zijn in de afweging om militaire missies te steunen. Verder moet de Nederlandse politiek eerlijk zijn richting haar burgers: koste wat het kost eigen slachtoffers willen vermijden leidt eerder tot meer dan minder doden. Het is daarom belangrijk om draagvlak te creëren in de Nederlandse samenleving. Verder moet bij uitzending van Nederlandse eenheden Nederland nauw betrokken worden bij de internationale besluitvorming. Taken en bevoegdheden moeten vooraf duidelijk zijn vastgelegd. Voor uitzending van eenheden moet de missie een kans van slagen hebben en moeten de militairen, ook bij humanitaire missies, voldoende toe- en uitgerust zijn.

Wapens zijn nodig om de defensietaak uit te oefenen en daarmee het kwaad in de wereld te bestrijden. Het zijn echter dezelfde wapens die de oorzaak zijn van een hoop ellende op deze aarde. Nederland dient zich daarom in te zetten voor de bestrijding van de bewapeningswedloop en voor een betere controle op de wapenindustrie en de (internationale) wapenhandel. Veruit de meeste doden wereldwijd vallen door ongeregistreerde lichte wapens, die uit de opslagen van politie of leger komen. Juist de controle op lichte wapens moet vergroot worden, bijvoorbeeld door corruptie in kwetsbare landen te bestrijden en de administratieve controle op deze wapens te verbeteren. Verder moet bezit en gebruik van kernwapens, biologische en chemische wapens zoveel mogelijk worden gereduceerd. Nederland heeft het Non-Proliferatie Verdrag (1970), waarin wordt gesproken over nucleaire ontwapening, ondertekend. Ons land houdt als lid van de NAVO wel vast aan de nucleaire afschrikingsdoctrine, vastgelegd in het NAVO-Strategisch Concept (SC). Perspectief vindt wel dat de Nederlandse regering in internationaal verband moet inzetten op wat nu wel mogelijk is, zoals het streven naar een sterke vermindering van kernwapens in de wereld, het stimuleren van 'no-first-use' policies en meer algehele transparantie. Een ideale situatie is een wereld zonder wapens, zeker als het gaat om massavernietigingswapens. Helaas moeten we de realiteit onder ogen zien dat de technieken voor deze wapens voorhanden zijn en daarmee een totale afschaffing van deze wapens niet haalbaar is. We kunnen niet het risico lopen dat landen als Iran wel kernwapens hebben en NAVO-landen niet. Het is daarom ook van het grootste belang dat nucleaire wapens niet in de handen komen van de verkeerde leiders.

Daarom komen we onder andere tot de volgende standpunten:

- De krijgsmacht moet in staat zijn om zijn drie hoofdtaken uit te voeren.
- Nederland moet voldoen aan de NAVO-norm.
- Toekomstige militaire missies moeten minimaal voldoen aan de internationaalrechtelijke eisen.

- De Nederlandse politiek moet eerlijk zijn richting haar burgers bij toekomstige missies.
- Nederland zet zich in voor bestrijding van de bewapeningswedloop en voor een betere controle op de wapenindustrie en de (internationale) wapenhandel.
- Nederland houdt als lid van de NAVO vast aan de nucleaire afschrikingsdoctrine.
- De Nederlandse regering moet zich in internationaal verband inzetten op wat nu wel mogelijk is, zoals het streven naar een sterke vermindering van kernwapens in de wereld, het stimuleren van 'no-first-use' policies en meer algehele transparantie.

